I. Genel Değerlendirme

Küresel belirsizlik ve jeopolitik risklere bağlı olarak finansal piyasalarda oynaklıklar devam etmiş, bu durum gelişmiş ülke (GÜ) faizlerinin yüksek seyretmesine neden olmuştur. Ticaret politikalarında ve ABD'de uzun vadeli enflasyon beklentilerinde süregelen belirsizliklerin etkisiyle ABD doları diğer GÜ para birimlerine karşı değer kaybetmiş, değerli metal fiyatları ise tarihi zirve değerine yükselmiştir.

Sıkı parasal duruşun neticesinde kredi büyümesi ılımlı bir seyir izlemektedir. Ticari krediler yataya yakın bir patikada büyümektedir. Ticari kredi büyüme kompozisyonunda, yabancı para (YP) kredi büyümesindeki yavaşlama ile birlikte Türk lirasının (TL) ağırlığı artmaktadır. Bireysel krediler, bireysel kredi kartı (BKK) ve ihtiyaç kredisinin belirleyici etkisiyle toplam kredi büyümesine yukarı yönlü etki etmektedir. Sıkı para politikası duruşu ve YP kredilere yönelik sıkılaştırıcı adımlar ile birlikte kredi büyümesindeki ılımlı seyrin devam etmesi beklenmektedir.

Bankacılık sektörü aktif kalitesi görünümünde sınırlı bir bozulma izlenirken, bireysel kredi ve firma kredisi TGA oranları arasındaki ayrışma sürmektedir. Bireysel kredi TGA oranının yükselişinde ihtiyaç kredisi ve BKK etkili olmakla birlikte, temmuz ayında devreye alınan kredi yapılandırma imkânının etkisiyle bireysel kredi TGA oranındaki yukarı yönlü eğilim yavaşlamıştır. KOBİ kredisi TGA oranları, diğer firma TGA oranlarına göre daha yüksek seyretmektedir. Bankalar yüksek karşılık ayırma politikasını sürdürürken, karşılıklar kredi riskinin banka bilançoları üzerindeki etkilerini sınırlandırmaktadır.

Reel sektörün finansal borcunun milli gelire oranı tarihsel ve emsal ülke ortalamasının altında seyretmektedir. TL ticari kredi büyüme kısıtları ve finansal koşullardaki sıkılık, TL borçluluğun sınırlı seviyelerde kalmasında etkili olmaktadır. YP borçluluk ise, YP kredi maliyetlerinin görece düşük olması ve firmaların yurt dışı YP krediye yönelmesiyle artmıştır. YP kredi büyüme sınırının yüzde 0,5'e çekilmesi ve yurtiçi YP kredi kullanımlarında Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) kesintisinin uygulanmaya başlanması gibi önlemler sonucunda YP pozisyon açığındaki yükseliş yavaşlamıştır. Ayrıca, YP borçluluğundaki artışın büyük ölçüde döviz geliri olan firmalardan kaynaklanması, döviz kuru risklerini azaltmaktadır. Reel sektörün dış borç yenileme oranları yüzde 150 seviyesindeki güçlü seyrini korumaktadır.

Hanehalkı borçluluğu milli gelire oranla düşük seyrederken, finansal varlık kompozisyonunda TL cinsi varlıklar ağırlığını korumuştur. Hanehalkı finansal borcunda, BKK ve kredili mevduat hesabı (KMH) bakiyelerinin payı artarken, konut ve taşıt kredilerinin payı zayıf seyretmeye devam etmektedir. Sıkı finansal koşullar ve bireysel kredilerde tarihsel ortalamaların altındaki vadeler, borç/gelir uyumsuzluğu bulunan bireylerin kredi riskinde artışa neden olmaktadır. Hanehalkının mevduat hesaplarında Türk lirası tercihi güçlü seyrederken kur korumalı mevduat (KKM) ürünlerinin payı azalmaktadır. Ayrıca, hanehalkının menkul kıymet yatırım fonu ve emeklilik yatırım fonları gibi alternatif finansal varlıklar ile tasarruflarını çeşitlendirme eğilimi devam etmektedir.

Bankaların TL ve YP likidite tamponları güçlü likit varlık düzeyinin korunduğuna işaret etmektedir. Likidite karşılama oranı (LKO) ve kredi mevduat (KM) oranının seyri likidite pozisyonundaki olumlu görünümü teyit etmekte ve fonlama yapısının istikrarlı olduğunu göstermektedir. Finansal piyasalarda mart ayı sonrasında gözlenen dalgalanmaların ardından politika faizi ve makroihtiyati politika setinde atılan adımlarla birlikte; YP mevduat artış eğilimi sınırlanmış, yurt dışından fon girişleri artmış, rezervler güçlenmiş ve sistemde tekrar TL likidite fazlası oluşmuştur. TL likiditede yaşanan dalgalanmalara rağmen, uygulanan likidite politikaları sayesinde parasal aktarımın etkinliği korunmaktadır.

Bankaların yurt dışı finansman koşullarındaki olumlu görünüm korunmakta ve dış borçlanma kalitesindeki iyileşme belirginleşmektedir. Bankacılık sektörünün yurt dışı kaynaklı borcu artarken, yeni dış borçlanmalarda ortalama vade uzamaktadır. Yurt dışı piyasalardaki belirsizliklere rağmen, yabancı yatırımcıların banka borçlanma araçlarına ilgisi devam etmekte, sermaye benzeri borç ve eurobond ihraçları borçlanma kompozisyonunu iyileştirmektedir. 2025 yılında vadeleri gelen sendikasyon kredileri yüksek oranlarda yenilenirken, bu kredilerin maliyetlerinde gerileme gözlenmiştir. Önümüzdeki dönemde yurt dışı borçlanma miktarının seyrinde, bankaların YP kredi kullandırma eğilimi ve küresel finansal koşulların belirleyici olacağı değerlendirilmektedir.

Banka bilançolarının TL ve YP faiz şoklarına duyarlılığı sınırlı seviyededir. Bankaların sabit faizli kredi ve menkul kıymetlerinin vadesinin kısalması sonucunda faize duyarlı aktif ve pasif kalemleri arasındaki vade uyumsuzluğu azalmış, olası faiz şoklarının banka bilançolarına etkisi sınırlanmıştır. Ayrıca, bankacılık sektörü yasal sınırlar içerisinde YP pozisyon fazlası taşımaya devam etmektedir.

Bankaların kârlılığı yılın ilk yarısında yatay bir seyir izlerken, faiz indirimlerinin de etkisiyle üçüncü çeyrek itibarıyla iyileşmektedir. Net faiz marjı, 2024 yılı ikinci çeyreğinde artan fonlama maliyetleri ile gerilemişti. Yılın ikinci yarısında politika faizinde yapılan indirimler TL kredi ve mevduat faiz oranlarına beklentilerle uyumlu olarak yansırken, mevduatın daha kısa vadeli olmasının etkisiyle stok kredi mevduat faiz farkı yükselmiştir**.** Bu gelişme net faiz gelirini artırmış ve bankaların kârlılık performansını olumlu etkilemiştir. Ayrıca, bankacılık ücret, komisyon ve hizmet gelirlerindeki güçlü seyir kârlılığı desteklerken, kredi risk maliyetindeki artış kârlılık artışını sınırlandırmaktadır.

Bankacılık sektörü sermaye yeterlilik oranları kâr üretimi ve yurt dışına ihraç edilen sermaye benzeri borçlanma araçlarıyla desteklenmektedir. Yasal oranların üzerinde tutulan ilave sermaye tamponları, bankaların kısa ve orta vadede ortaya çıkabilecek risklere karşı dayanıklılığını artırırken, kredi kullandırım kapasitesine katkı sunmaktadır. Ayrıca, bankaların zarar karşılama kapasiteleri, sermaye tamponlarına ek olarak ayrılan ihtiyari serbest karşılıklarla desteklenmektedir.